

» curent Ordinarii, ut constituentes
» in forma iuris valida promittant,
» quod in casu redemptionis, modo
» superius expresso, pro sufficien-
» ti ordinatorum victu provide-
» bunt. »

Alius titulus, quo iuxta Concilii Tridentini decretum, clericus ad ordines maiores promoveri potest, est *pensio*. Qua in re S. Congregatio Concilii in *Suanen. Tit. Sac. Ord. 28 Iulii 1838* statuit, *eam nedum ad congruam Clerici alimoniam sufficere debere, sed et perpetuam requiri, ut validum tribuat ordinationis titulum, ad vitam nempe ipsius mansionarii duraturam*. Atque exinde tradit Rigantius in *Reg. 24 Cancel. §. 5 n. 153 et seq.* quod pensio ab Episcopo favore clerici super aliquo beneficio reservata pro canonico ordinationis titulo non sufficiat, quia nimirum ea nequeat esse perpetua, sed pendeat illius duratio a vita titularis, qui pensionario praecedere potest. Paucis, titulus pensionis ut validus sit iis ipsis conditionibus vallari debet quibus patrimonium sacrum.

Attamen si a Romano Pontifice Clerico alicui collata fuerit pensio in perpetuum super aliquo beneficio, quod cum hoc onere idcirco confertur, cum pensio non beneficiatum, aut Canonicum, sed ipsum beneficium afficiat, eaque de cetero, iuxta leges synodales, vel dioecesis consuetudinem, satis sit ad Clerici honestam sustentationem,

optimo iure in titulum patrimonii assumi potest.

Ad titulum vero patrimonii et pensionis ii tantum promoveri debent, quos *Episcopi iudicaverint assumendos pro necessitate vel commoditate Ecclesiarum suarum*, ut Tridentini Patres decreverunt.

Qua de causa si eiusmodi vel necessitas vel commoditas desit, quorum alterutrum difficillime deesse potest, nullus clericus patrimonii vel pensionis titulo ad maiores ordines assumendus est.

Nihil porro dicimus de titulo paupertatis quo promoventur personae religiosae post emissa vota solemnia, exceptis Societatis Iesu alumnis, qui hoc titulo assumi possunt ad ordines sacros postquam duos Novitiatus annos expleverint, et vota simplicia emiserint; vel de *titulo missionis*, quo ordinari possunt ii qui facultates apostolicas ad rem obtinuerunt; vel *mensae communis*, quo promoveri possunt Clerici in communitate ad instar regularium viventes, quin tamen aut vota ulla, aut solemnia emittant; vel de *dispensationis* titulo quo ex concessione apostolica nunc promoventur non pauci Clerici, cum aliter provideri non possint ob honorum ecclesiasticorum inopiam, atque ob Ecclesiarum necessitatem; sunt enim particulares tituli, quorum nostra non interest. Unum consequenter addimus; ad sacram ordinationem requiri titulum qui legitimus et validus sit vel ex iure

constituto, vel ex Pontificis Romani dispensatione et facultate.

Quibus praemissis, videamus et quinam hanc suspensionem triennale incurrant, et quamnam ob culpam.

1. Et quantum ad primum attinet, eam incurrunt aliquem ordinantes absque titulo beneficii vel patrimonii cum pacto ut ordinatus non petat ab ipsis alimenta.

Incurrunt igitur suspensionem hanc Episcopi tantum atque Ordinarii locorum, ad quos pertinet ad sacros ordines sibi subiectos promovere.

Qua in re notandum est, quod cum Abbates regulares, ex. gr. nullius Dioecesis non sint Episcopi, ad Episcopum in cuius Dioecesi territorium nullius situm est, vel ad alium quemlibet, iuxta facultates quibus ab Apostolica Sede donati fuerunt, ordinandum in sacris per testimoniales litteras remittunt, et remittere debent. Quid ergo si ordinandus titulum legitimum non habeat, habeat autem testimoniales Abbatis sui litteras, quibus affirmatur legitime Clericum illum ab Episcopo NN. ordinari posse?

Profecto non Episcopus ordinans, sed Ordinarius Clerici promovendi praesentem suspensionem incurrit; non enim in casu ad Episcopum ordinantem pertinet inquirere an secundum iura constituta omnia acta fuerint circa ordinationem Clerici, hoc enim pertinet ad Curiam Abbatialem, sed an

Clericus ille habeat testimoniales litteras sui Ordinarii, quibus rite ordinari possit; unum in re Episcopus ordinans agere potest, iterum scilicet examini, relate ad scientiam opportunam et necessariam, Clericum subiicere, ut et ipse sciat an reapse idoneus sit, cetera autem peracta fuisse ab Clerici Ordinario supponere debet.

In relato insuper Piano Capite *ordinantes* accipi et intelligi debent Ordinarii Clerici ordinandi, qui reapse Clericos suos promovendi facultatem habent, non alii, ad quos necessitatis causa, vel alia ratione ordinandi mittuntur, quique in casu sunt potius executores voluntatis ordinarii qui Clericum promovendum transmittit, non reapse ordinantes, cum sine voluntate et litteris testimonialibus Ordinarii loci Clericum illum nec promovere possent. Quod de cetero ex capite evidens est: ad incurrendam enim suspensionem requiritur pactum ut ordinatus non petat ab Ordinate alimentis; haec vero utique peti possunt ab Episcopo proprio, non ab alieno qui ex commissione sacros ordines confert.

Neque hanc suspensionem incurrunt si Episcopus ad quem Clericus ordinandus missus est, certo sciret, eum legitimo titulo carere, et ordinaret; etenim ad incurrendam suspensionem requiritur pactum, de non petendis ab ordinante alimentis; quod cum ab ordinante huiusmodi, utpote extraneo, fieri non

possit, ab eo neque suspensio incurritur.

II. Suspensio autem haec est a collatione ordinum; cum ergo ab legislatore ad unum hoc limitata fuerit, ad alios effectus poena extendi nequit; ad aliud scilicet, quod non sit collatio ordinum.

Hinc Episcopus iste poterit Pontificalia agere, Sacramenta omnia ministrare praeter Sacramentum ordinis, atque universos iurisdictionis episcopalis actus ponere, eo non excepto, ut ad alios Episcopos transmittat ordinandos Clericos, quos ob incursum triennem suspensionem ipse ordinare non potest.

Neque hoc postremum iis contradicit quae superius diximus de ordinariis, quo nomine intelliguntur etiam abbates in determinato territorio iurisdictionem quasi episcopalem exercentes, quique de cetero ordines maiores conferre suis subditis non possunt. Etenim hi suspensi manent per triennium a conferendis minoribus ordinibus, si legem transgrediantur. Pro Episcopis vero poena integra manet, quamvis ad alios Episcopos subditos ordinandos transmittere possint; neque de coetero ob Episcopi poenam damnum spirituale Dioecesis pati debet.

Disceptatur inter Commentatores an Episcopus ita suspensus prohibeatur etiam conferre primam clericalem tonsuram. Atque cl. *De Varceno Theol. moral. Tom. II p. 524*, id affirmat his verbis: « Or-

» dinantes absque titulo etc. sus-
» pensionem incurrunt a collatione
» cuiusvis ordinis, etiam tonsurae
» iuxta Const. S. Pii V *Romanus*
» *Pontifex Sacrorum.* »

At commentatores ceteri contradicunt, et quidem iuste et vere. Prima enim clericalis tonsura ordo non est, sed dispositio ad ordines; cum autem in lege eiusmodi ordinantes per triennium a collatione ordinum suspendantur, et lex poenalis sit, suspensi intelligi non possunt ab collatione primae clericalis tonsurae, quae ordo non est.

Idque verum esset quamvis S. Pius V quod censet cl. De Varceno statuisse: cum enim post Pianam Constitutionem censurae latae sententiae vim habeant et quatenus renovatae sint, et prout cum Pianae Constitutionis textu concordent, cum in hac de ordinibus sermo sit, textus Constitutionis S. Pii V non concordaret cum textu Constitutionis *Apostolicae Sedis*, ideoque suspensio a collatione primae clericalis tonsurae nunc non teneret Episcopos ordinantes. Attamen nihil est in cit. S. Pii V Constitutione quo propugnata a De Varceno sententia statuatur, quandoquidem de clericali tonsura nullus in ea est sermo, nihilque aliud sanctus Pontifex praecipit quam ut etiam Regulares Clerici non professi vel utcumque in Communitate viventes ordinentur ad formam decreti a Concilio Tridentino lati; *contrafacientes vero per annum a*

praestatione talium ordinum ipso iure suspendit. Ita ut rationabiliter dubitari possit, an S. Pius V Episcopos transgressores suspenderit a conferendis minoribus ordinibus, cum loquatur de iis ordinibus ad quos titulus conveniens requiritur, scilicet de maioribus, et suspensionem in contrafacientes inferat per annum a *praestatione talium ordinum*; ergo non a minoribus, multo minus a clericali tonsura.

Maiori veritatis specie sententiam suam probasset cl. De Varceno auctoritate Xisti Papae V qui in Const. *Sanctum et salutare* lata die 5 Ianuarii 1589 non legitime ad sacros ordines aliquem promoventes Episcopos suspendit a *collatione quorumcumque ordinum, atque adeo ipsius tonsurae, et ab executione omnium munerum pontificalium, et ab ingressu Ecclesiae interdictus existat, aliisque gravioribus poenis nostro et pro tempore existentis Romani Pontificis arbitrio puniatur.*

(1) « Considerantesque, tam promoventes, quam eos qui ad dictos ordines promoventur, saepe censuris et poenis huiusmodi, ob illarum multiplicationem, in eorum perniciem animarum, variis modis illaqueari, nonnullos ex praelatis et Episcopis in conferendis huiusmodi ordinibus nimis scrupulose procedere, multosque metu poenarum et censurarum praefatarum, ab ordinum collatione prorsus detereri, adeo ut clericorum et Sacerdotum numerus propterea aliquibus in locis valde imminutus sit, omnium in praemissis securitati ac animarum saluti paterna charitate perspicere volentes... supradictas literas ad terminos Sacrorum canonum, ac Constitutionis recolendae memoriae Pii Papae II... *Cum ex Sacrorum ordinum...* et ad dispositionem decretorum sacri Tridentini Concilii restringimus et reducimus, nec non censuras et poenas in eisdem Xisti literis contra quoscumque, praeterquam contra simoniae ordinantes et ordinatos infictas, quas volumus in suo robore permanere (aliis omnibus poenis a sacris Canonibus et Conciliis contra praedictos omnes similiter infictis salvis et firmis remanentibus) moderamus et abolemus. »

Verum nullum pro sua sententia exinde cl. auctor suffragium retulisset, nedum quia eiusmodi censura a Pio Papa IX in sua Constitutione renovata non fuit, sed etiam quia Clemens VIII in Const. *Romanum Pontificem* lata die 28 Februarii 1596 praedictas Xisti V dispositiones poenales moderatus est, atque ad tramites Constitutionis Pii II, et iuris communis reduxit. (1)

III. Ut autem eiusmodi suspensio incurratur, Episcopi clericos ad maiores ordines promovere debent nedum absque titulo beneficii vel patrimonii, sed etiam cum pacto ut ordinatus non petat ab ipsis alimenta; qua de causa si alterutrum desit suspensio non incurritur. Hinc suspensionem incurrunt Episcopi scienter ordinantes clericum cum titulo falso, qui nullos praebet redditus ad honestam eiusdem sustentationem; eiusmodi enim titulus reapse est nullus, et ordinandus absque titulo promoveretur.

Haec de cetero Commentatorum omnium sententia est.

Non ita tamen dicendum est de Episcopo qui cum titulo insufficienti Clericum promoveret, (1) vel cum titulo ficto aut fiduciario.

Porro titulus fictus ille censetur et est qui assignatus promovendo Clerico fuit sine intentione ut ipse honorum assignatorum dominus evadat.

Fiduciarus vero ille qui ex pacto constitutus fuit ut post ordinationem donanti restituatur.

Atqui in Piano Capite suspenduntur ordinantes sine titulo; in tribus autem recensitis casibus titulus adest; et quidem in tertio casu adest titulus verus; in altero casu lege consultum est Clericorum indemnitati.

Etenim, ut scribit Lucidi *loc. cit. n. 414*, is qui patrimonium fictum constituit, si apud iudicem competentem vocatus fuerit, ut ad fructus patrimonii eiusdem persolvendos damnetur, non potest ulla se pactione contraria tueri, qua ordinatus adpromiserit, nihil ab eo se recepturam, etiamsi promissio ista iureiurando vallata fuerit. Nam S. Congr. Concilii die 11 Maii 1599 *lib. 9 Decret. apud Benedictum XIV Instit. Eccl. 26, n. 18, re diligenter expensa, declaravit, donationem eius patrimonii ad cuius titu-*

(1) Relate ad titulum insufficientem contrarium opinatur cl. Ciolli dum in suo *Commentario pratico pag. 129* scribit: « Per incorrere questa sospensione si richiede... secondo che l'ordinato non abbia titolo di beneficio o patrimonio, o che l'abbia soltanto insufficiente. »

lum quis fuerit ordinatus, utpote prohibitam decreto Concilii Tridentini *Sess. 21, cap. 2 De Reform. iuramento donantis nequaquam confirmari*. Et item 14 Maii 1671 *lib. 27 Decret. pag. 43* cum ageretur de supplemento patrimonii, quod quidam ex donatione Clerico adiunxerat, numquam tamen per plures annos perceptum fuerat, S. Congregatio, etiamsi Clericus ex industria scholastica victum sibi comparare posset, declaravit, eundem donantem teneri supplementum persolvere pro annis decursis, neque excusari imposterum ob scholae industriam, quam ordinatus exercere poterat.

In primo autem casu titulus quidem insufficientis est, attamen adest, et e contra lege suspenduntur ordinantes sine ullo titulo vel beneficii, vel patrimonii; qua de causa idem casus non est.

Exinde vero nemo inferat, teneri ordinandum ad percipiendos redditus ex bonis stabilibus assignatis, si aliunde honestam sustentationem lucretur; etenim illos potest ad arbitrium dimittere. Filius enim, cui pater patrimonium assignavit, potest patri redditus omnes dimittere, si ipse aliunde habeat unde honeste vivat. Lege hinc unum cavetur, ut scilicet Clericus habeat ex patrimonio assignato quae ipsi

ad honestam vitae sustentationem quolibet tempore, et quibusvis in circumstantiis necessaria sunt, nec unquam aut mendicare, aut vetitos quaestus exercere cum ecclesiastici ordinis dedecore compellatur. De cetero sicut ipse redditibus assignatis non indigens eos in elemosynas

distribuere, ita etiam donanti, patri, vel cuicumque libere, non ex pacto aliquo, dimittere potest.

III. Suspendio eiusmodi triennalis est; ac triennio expleto, per se cessat; antequam triennium exiret absolutio summo Pontifici reservatur.

APPENDIX XLIV.

De suspensione lata in ordinantes alienum subditum absque litteris dimissoriis eius Episcopi, aut proprium qui alibi tanto tempore commoratus sit, ut impedimentum aliquod ibi contrahere potuerit.

Tertia suspensio Romano Pontifici in Constitutione Apostolicae *Sedis* reservata his verbis effertur.

Suspensionem per annum ab ordinum administratione ipso iure incurrunnt ordinantes alienum subditum, etiam sub praetextu beneficii statim conferendi, aut iam

collati, sed minime sufficientis, absque eius Episcopi litteris dimissorialibus; vel etiam subditum proprium, qui alibi tanto tempore moratus sit, ut canonicum impedimentum contrahere ibi potuerit, absque Ordinarii eius loci litteris testimonialibus. (1)

(1) Non abs re erit ea illico exponere quae cl. Petrus Avanzini scribit *Edit. Man. pag. 82, Edit. III, 1871*. Quaeri potest, quomodo conciliatur cum hac parte huius Articuli III dispositio Tridentina *Sess. 23, Cap. 8 de Reform.* quae ita se habet: *Unusquisque autem a proprio Episcopo ordinatur. Quod si quis ab alio promoveri petat, nullatenus id ei, etiam cuiusvis generalis aut specialis rescripti vel privilegii praetextu, etiam statutis temporibus permittatur, nisi eius probitas ac mores, Ordinarii sui testimonio, commendentur. Si secus fiat, ordinans a collatione ordinum per annum, et ordinatus a susceptorum ordinum executione, quamdiu proprio ordinario videbitur expedire, sit suspensus.*

Resp. Nulla datur oppositio inter hanc Tridentinam dispositionem et articulum III Constitutionis de qua agimus. Namque dispositio Tridentina videtur respicere peculiarem casum de eo qui petit promoveri ab alio qui non sit Episcopus proprius neque ratione originis vel domicilii, neque Beneficii vel familiaritatis; item respicit casum eius, qui forte obtinuerit aliquod apostolicum rescriptum, vi cuius posset ordinari ab alio Episcopo; itemque casum respicit de Episcopo, qui vi alienius privilegii ordinare posset quemlibet ad se accedentem, iuxta id quod legitur in *Sess. 14, Cap. 2 de Reform.* Hisce enim in casibus tum Episcopus qui ordinaret subditum alienum sine dictis litteris testimonialibus, tum ipse ordinatus in eam Tridentinam censuram inderet. Quod de cetero dum suspensiones a Tridentino infictas expenderimus, patebit.